

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Олена ПОТОЦЬКА

«29» серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЧИТКА З ЛИСТА»**

“Оркестрові духові та ударні інструменти”

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

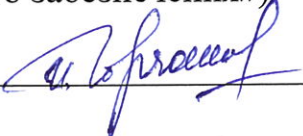
Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 5**

РОЗРОБНИК: Давид АНАСТАСЯН, Володимир СТОГНУШЕНКО,
Світлана КОЛЕСНИК

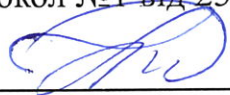
Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Читка з листа» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», Освітньо-професійній програмі «Музичне мистецтво» 2025 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеня Фаховий молодший бакалавр 2025-2026 навчального року (на основі повної загальної середньої освіти), методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»)

Гарант ОПП Ірина ГОРЧАКОВА

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Читка з листа» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності «Музичне мистецтво» затверджене та введене в дію рішенням методичної ради ВСП «Фаховий молодший бакалавр» КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР (протокол №1 від 29 серпня 2025 року)

Голова ради Олена ПОТОЦЬКА

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Читка з листа» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії «Оркестрові духові та ударні інструменти» ВСП «Фаховий музичний коледж» КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР (протокол №1 від 25 серпня 2025 року)

Голова циклової комісії Юрій ЛЕВИЦЬКИЙ

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>	<i>Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень і ступінь вищої освіти</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
Кількість кредитів – 6	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	нормативна
Загальна кількість годин – 180	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 1-3
Тижневих годин: аудиторних – 1 самостійних - 1,1	освітньо-професійній програма - «Музичне мистецтво»	Семестр – I-VI
Вид контролю – залік	Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр	Аудиторні заняття – 109 годин
		Самостійна робота – 71 годин

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Мета – розвиток музично-інтелектуальних якостей здобувача освіти, розширення його знань в музиці та наповнення його слухових вражень.

2.2. Завдання:

- загальномузичний розвиток студента циклової комісії «Оркестрові духові та ударні інструменти»,
- освоєння багатой та різнохарактерної музичної інформації через постійну і швидку зміну нових музичних сприйняттяв та вражень
- базуючись на принципах музичного мислення предмет сприяє процесу музичного пізнання та розвитку,
- формування навичок швидкого читання нотного тексту, охоплення твору в цілому,
- вміння виконувати твір без попередньої підготовки,

- розвиток музичного слуху, пам'яті та мислення,
- вироблення необхідного комплексу навичок, необхідних для розвитку вміння читання з листа та транспонування нотного тексту,
- виховання у студентів зацікавленості до самостійного домашнього музикування та ін.,
- читання нот з листа та транспонування музичних творів різних жанрів і форм.

2.3 Компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК)

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 2 Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично - теоретичній/виконавській/педагогічній/ /організаційно-творчій діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої

/педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

2.4 Програмні результати навчання:

РН 4 Читати та відтворювати нотний запис тексту музичного твору.

РН 6 Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту.

РН 8 Розпізнавати різні компоненти музичної мови.

РН 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

РН 17 Презентувати результати власної мистецької діяльності з метою забезпечення особистісної конкурентоспроможності на ринку праці.

3. Програма навчальної дисципліни:

До музичного коледжу вступають учні з різним ступенем підготовки з предмету «Читання з листа», хоча з фаху, чи сольфеджію вони мають достатньо високий рівень підготовки. Нажаль, в мистецьких школах не приділяють значної уваги цьому предметові. Тому студентів коледжу розподіляють в групи:

- з нульовим, першим, другим, третім, четвертим... рівнем підготовки,

-сьомим,

- восьмим

-дев'ятим

З високим, восьмим і (рідко) дев'ятим рівнем до музичного коледжу вступають, зазвичай, учні, які закінчили спеціалізовані музичні школи при Академії музики, де предмет «Читка з листа» є профільним.

Тема 1.

Знайомство з предметом « Читка з листа»

Студентам на перших етапах роботи потрібно детально пояснити, що являє собою читання з листа, для чого потрібно цим займатися, чим відрізняється читання з листа музичного твору від простого розбору нотного тексту програми, яку грає учень з фаху. При розборі нотного тексту можуть бути допущені зупинки, неодноразові програвання складних місць, підбір аплікатури, в той час, як при читанні нот з листа головною задачею виконавця – є виконання твору від початку до кінця без зупинок, намагаючись донести зміст виконуваної музики до слухача. На перших порах,

особливо для студентів з низьким рівнем підготовки - це є дуже складним завданням. Починати роботу потрібно з простих музичних прикладів, не величких творів програм з фаху, або ансамблю для 3-4 класу, поступово ускладнюючи завдання. Для тих, хто не має достатніх навичок у читанні з листа необхідно виділити основне: тональність, розмір, ритм, метр, зустрічні знаки. Після цього учень має подумки внутрішнім слухом програти текст, продиригувати його, щоби ввійти в потрібний темп і тільки після цього намагатися виконати твір без зупинок, максимально наближено до характеру твору. На перших етапах роботи варто пропонувати учневі твори, знайомі на слух, щоби під час їх виконання він міг контролювати себе сам. Для учнів з низьким рівнем підготовки рекомендовано використовувати твори повільного характеру. Після першого виконання потрібно обговорити з учнем помилки та труднощі нотного тексту. Коли ж повторний розбір з викладачем буде завершено, доцільно запропонувати учневі ще раз зіграти твір з урахуванням вчительських побажань.

Тема 2. Оволодіння першими навичками читання з листа.

Необхідно добиватися того, щоби учень самостійно перед програванням твору робив аналіз наступної роботи. Для того, щоби учень міг навчитися швидко читати ноти з листа, йому потрібно оволодіти навичкою «забігання очима наперед». На початку навчання викладач може використовувати лист паперу, яким потрібно закривати вже зіграний нотний текст. Як тільки учень зіграв перші ноти в такті, текст закривається листом, концентруючи, тим самим, увагу учня переносити на наступний такт.

Тема 3. Втілення в читання з листа момент «передбачення, домислення» музики, розвиток творчої уяви.

Одним з найважливіших факторів читання з листа – є момент «передбачення, логічного до осмислення» музики, яку потрібно буде виконати. Це неможливо, якщо в учня нерозвинене почуття творчої уяви, музичної культури та почуття стилю. Ці навички розвиваються у процесі постійної практики. Тому викладач повинен надати учневі максимум знань про твори різних епох, стилів та жанрів, цілеспрямовано підбираючи репертуар.

Тема 4. Напрацювання моторо-технічних оборотів при читанні з листа.

Момент «передбачення» повинен бути присутній і в руховій реакції виконавця на нотний текст. Чим більше зберігається в пам'яті моторо-технічних оборотів, тим краще буде рухова реакція. Для цього корисно грати тільки певні технічні фрагменти творів, попередньо вибравши їх із програм різного ступеню складності. Задача педагога є в тому, щоби учень в подальшому міг швидко розпізнавати у незнайомому тексті типові обороти й автоматично підбирати зручну аплікатуру.

Тема 5. Розвиток внутрішнього слуху, почуття темпу та ритму.

Обговорюючи з учнем всі технічні деталі, тренуючи його реакцію, внутрішній слух, почуття темпу, ритму, необхідно акцентувати його увагу на артикуляції та ритмі. Необхідно звертати увагу на штрихи, нюанси та інші авторські вказівки. Педагог повинен використовувати всі можливості для того, щоби привити любов учня до читання з листа, самостійному музикуванню вдома. Адже головною задачею читання з листа – є розуміння та втілення художнього образного смислу твору, його характеру та емоційного настрою.

Тема 6. Артикуляція та агогіка при читанні з листа.

Для формування і розвитку вміння швидко читати з листа необхідне регулярне тренування на основі науково організованої системи занять. Тільки у цьому випадку будуть закріплюватись, ускладнюватись та вдосконалюватись всі необхідні навички. В умовах індивідуальних занять така система – є доступною та здійсненою, потрібно лише раціонально розподілити час між вивченням основного та допоміжного репертуару.

Вимоги до студента коледжу сьомого рівня з предмету «Читання з листа» такі:

- цілісне охоплення музичного «зерна» виконуваного твору, його смислу, передача настрою, характеру руху у відповідності до стилю,
- виконання у близькому до авторського темпі, без зупинок і виправлень під час гри.

При цьому дозволяються дрібні неточності у тексті, спрощення у фактурі, та спрощений вибір аплікатури та штрихів. Обсяг кожного твору, або фрагменту повинен бути не менше однієї сторінки нотного тексту. При оцінюванні головним критерієм повинна бути відповідність стилю та жанру при мінімумі помилок та зупинок в тексті. Крім того варто враховувати ступінь емоційності виконання, кмітливість в складних місцях тексту, вміння скорочувати фактуру, осмисленість та розуміння виконуваного твору, слуховий контроль та відчуття та дотримання ритму і форми.

При систематичних заняттях читанням з листа можливо заповнити прогалини в заняттях та професійних навичках учня. Так піддаються розвитку слухо-рухові навички, «внутрішній слух», ритмічні відчуття.

Тема 7. Розуміння форми твору. Первинний аналіз твору з метою виявлення структурних компонентів.

Читання з листа інколи має досить складну структуру і включає, по суті, два взаємопов'язаних етапи роботи студента-виконавця: читання нотного тексту очима і послідує гра з листа. Перша задача, яка виникає перед виконавцем – зорієнтуватися в умовах завдання, тому і первинний аналіз з метою виявлення основних структурних компонентів твору, його смислової логіки. Цей етап, який потрібно вважати підготовчим, має надзвичайно важливе значення для подальшої гри з листа, оскільки зупинки та помилки під час гри відбуваються, в основному, через неякісне розуміння смислу виконуваної музики. А це розуміння і здійснюється саме на підготовчому етапі. Першим орієнтовним дійством повинен стати осмислений аналіз тексту, причому аналіз «ескізний», виборчий, оскільки в умовах ліміту часу необхідно виділити лише ті компоненти структури твору, які важливі для подальшого читання з листа. В цьому і є специфіка аналізу тексту при читанні з листа. Головна задача такого короткого аналізу – виявити найбільш важливі дані про твір: стиль, жанр, лад, форму, ритм, артикуляцію. Виконавські задачі при читанні нот з листа – різноманітні. В зв'язку з цим варто використовувати для читання музичні твори різноманітні за стилістичним, жанровим та фактурним принципом, відповідним рівню знань та підготовці студента. Крім того для самопідготовки варто підбирати музичну літературу з урахуванням індивідуальних здібностей студента, розвитку його інтелекту. Одночасно потрібно враховувати деякі прогалини в знаннях і намагатися їх виправити, а також придбання та закріплення навичок читання нот з листа.

Тема 8. Цілісне охоплення музичного «зерна» твору, його характеру, смислу, темпу.

Заняття в класі читання з листа долучають студентів до скарбниці музичної культури, яку представляє оркестрова музика. Це сприяє розширенню кругозору, досягнення музичної зрілості. Викладач класу читання з листа виховує також самостійність та організованість в роботі, та досягає створення творчої атмосфери в класі. При виборі репертуару для читання нот з листа викладач повинен керуватися принципом поступовості та послідовності в оволодінні художньою та технічною майстерністю виконавства. За період навчання в класі читання з листа, студенти повинні навчитися виконувати твори вітчизняної та зарубіжної музики, класичного, романтичного та сучасного репертуару. Швидке та якісне читання з листа – це оволодіння сумою певних навичок читання, поступового їх накопичення та систематизації. Важливо при цьому виявляти однорідні задачі, узагальнювати і розвивати їх, не обмежуючи, а, навпаки, заохочуючи при цьому самостійність учня. Процес цей надзвичайно багатоплановий, що охоплює одночасно роботу аналітичного та технічного напрямків.

Дуже важливим у цій роботі – є підбір відповідного нотного матеріалу, що відповідає рівню вмінь та знань учня.

З розвиненими студентами, як допомогу в розвитку самостійного музичного мислення, можна спробувати такі варіанти читання з листа, як транспонування музичного тексту та підбір по слуху. Це допоможе учневі налагодити хороший зв'язок між слухом та аплікатурним орієнтуванням. Уміння транспонувати сприяє розвитку пам'яті та практичному засвоєнню різних позицій на інструменті. Завдання на транспонування окремих музичних фраз, уривків творів, а в подальшому цілих п'єс – є складовою частиною комплексного процесу навчання.

Для оволодіння навичками читання з листа варто давати для читання з листа не дуже складні оркестрові партії та соло. Способи вивчення оркестрових партій можуть бути різними, враховуючи індивідуальні можливості кожного складу виконавців, а також характеру стилів, що вивчаються. Педагогу варто розповісти учневі про твір, що вивчається, композитора, його творчість, стиль, епоху, в яку творив даний композитор та ін.

Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		Лекції	Практ.	Лабор.	Індив
Тема 1.					
Знайомство з предметом «Читка з листа». Головні задачі виконавця. Виконання легких творів Вивчення музичних термінів.	17		10		7
Тема 2.					
Оволодіння першими навичками читання з листа.	17		10		7
Тема 3.					
Втілення в читання з листа момент «передбачення, домислення» музики, розвиток творчої уяви.	17		10		7
Тема 4.					
Напрацювання моторо-технічних оборотів при читанні з листа.	17		10		7
Тема 5.					
Розвиток внутрішнього слуху, почуття темпу та ритму.	17		10		7
Тема 6.					

Артикуляція та агогіка при читанні з листа.	17		10			7
Тема 7.						
Розуміння форми твору. Первинний аналіз твору з метою виявлення структурних компонентів.	27		20			7
Тема 8.						
Цілісне охоплення музичного «зерна» твору, його характеру, смислу, темпу.	51		29			22
Усього годин:	180		109			71

**5. Теми лекційних занять
навчальним планом не передбачені**

6. Теми лабораторних занять навчальним планом не передбачені.

7. Теми індивідуальних занять.

8. Самостійна робота.

9. Індивідуальні завдання

10. Методи та технології навчання

При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі

методи:

- навчання грати в дуеті та тріо;
- при читанні з листа вчитися бачити текст на 2-3 такти наперед;
- опрацьовувати сучасну науково-методичну літературу з питань читки з листа
- опрацювання дискусійних питань;
- метод жанрово-стильового аналізу творів, що читаються з листа;

11. Методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: тестування (підсумковий контроль), академічні есе, виступи.

За шкалою оцінювання Дніпропетровської Академії музики	За шкалою ECTS
Відмінно	A

у випадках, коли студент художньо-довершено, емоційно заглиблено та технічно упевнено, переконливо виконав увесь художній матеріал, запропонований комісією, згідно вимог навчальної дисципліни.

За Шкалою оцінювання Дніпропетровської Академії музики	За шкалою ECTS
Дуже добре	B

у випадках, коли студент добре знає художньо-навчальний матеріал, запропонований комісією, але ж виконує його з незначними помилками, без яскравого чуттєвого насичення процесу виконавства.

За шкалою оцінювання Дніпропетровської Академії музики	За шкалою ECTS
Добре	C

у випадках, коли студент добре виконує запропонований художньо-навчальний матеріал, але з невеликими зупинками під час прочитання тексту, без представлення відповідної музики і не розкриває її художньо-образну змістовність.

За шкалою оцінювання Дніпропетровської Академії музики	За шкалою ECTS
Задовільно	D

у випадках, коли студент засвоїв частково, фрагментарно художній матеріал та припускається помилок, допускає досить багато зупинок при читанні нотного тексту виконуваних музичних композицій.

За шкалою оцінювання Дніпропетровської Академії музики	За шкалою ECTS
Достатньо	E

у випадках, коли студент випускає, втрачає у виконавському процесі певні мотиви, а то й фрази виконуваної музичної композиції, постійно зупиняється в процесі читання нот з листа.

За шкалою оцінювання Дніпропетровської Академії музики	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	FX

у випадках, коли студент слабко виконує художній твір, зокрема його нотний текст, постійно зупиняється, втрачаючи у процесі гри цілі фрази та речення певних музичних композицій.

За шкалою оцінювання Дніпропетровської Академії музики	За шкалою ECTS
Недостатньо з повторним курсом	F

12.Методичне забезпечення

- 12.1. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення.
- 12.2. Друковані та електронні матеріали.
- 12.3. Онлайн активи дисертаційних досліджень.
- 12.4. Конспекти лекцій, методичні розробки.

12.5.Архівні та бібліотечні каталоги.

12.6. Музичні тексти архівних документів.

12.7.Нормативні документи.

12.8.Комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни.

Методичні рекомендації з предмету «Читка з листа»

Основоположні задачі та мета предмету «Читання з листа» несуть в собі важливий аспект пізнання – емоційний. Твір, що виконується не для запам'ятовування, не для вивчення, а з метою швидше мислити, пізнавати, осягати, відкривати, при досить грамотному та вмілому читанні, викликає безпосередній, миттєвий емоційний відклик. В кінцевому розрахунку, читання з листа сприяє поглибленню та збагаченню, якісному покращенню самих процесів музичного мислення.

Читання з листа музичних творів – є не тільки професійною необхідністю студента-струнника. Це ще й певна психологічна проблема, в якій нотний текст сприймається, як знакова інформація і особливості її сприйняття студентом-виконавцем. І, навіть, значний обсяг методичної літератури, присвяченої, читанню з листа не дозволить струннику досягти значних успіхів в освоєнні цих навичок без урахування вище-названих проблем.

Головною умовою результативності курсу «Читання з листа» - є здібність студента до зорово-слухово-рухальних уяв. Над важливою задачею викладача в роботі над читкою з листа – добиватися від учня вміння охопити твір в цілому. Для цього учень повинен навчитися швидко розібратися у формі твору, розділити текст на невеликі смислові музичні речення і за допомогою внутрішнього слуху «прочитати текст очима» за схемою: «бачу-чую-граю». На жаль, багато студентів дотримуються іншого порядку: бачу-граю і, лише потім, чую. Але, якщо пальці біжать попереду вух, то читання з листа неодмінно буде не досконалим. Тому рекомендується до початку гри проглянути ноти без інструмента з фіксацією тих моментів, які по ходу виконання вимагають від виконавця особливої реакції.

Існує думка, що вміння читати з листа – є одним з видів природних здібностей і навчитись цьому неможливо. Дійсно, далеко не всі оволодівають цією здібністю з однаковою легкістю, але при «систематичному тренуванні» успіхів у цій галузі може досягнути кожен студент. Читанню з листа треба приділяти не менше, ніж пів-години на день і тоді кожен, хто хоче навчитися якісно читати з листа, буде грати у потрібному темпі музичний текст підряд, не зупиняючись і не виправляючи свої помилки.

Важко переоцінити значення та роль читання з листа, як активного, широкого самостійного спілкування з усім розмаїттям музичної літератури різних епох, стилів,

шкіл та напрямків у вихованні інтелектуальної, емоційної та слухової культури студента-виконавця.

Дисципліна «Читання з листа» безпосередньо пов'язана такими предметами, як «Клас оркестрової майстерності», «Вивчення педрепертуару», «Загальне фортепіано», «Музична педагогіка і психологія», «Методика гри на спеціальному інструменті», «Гармонія», «Історія виконавського мистецтва», «Аналіз музичних форм», «Камерний ансамбль» та ін.

Читання з листа займає особливе місце серед професійних якостей струнника. Ця, надзвичайно важлива якість, наявність якої забезпечує успішну роботу артиста оркестру, ансамблю, квартету, викладача. В зв'язку з цим необхідно враховувати широкий спектр застосування вміння читати з листа в підході до вибору музичного матеріалу для вивчення в класі. Неминучі сполучення з такими предметами, як камерний ансамбль, квартет, оркестр неабияк збагачують та розширюють рамки музичного сприйняття та розвитку студента.

Ансамблеве (колективне) музичення – є величезним стимулом в безперервній «вимові» музичного тексту. Воно сприяє безперервності мислення, цільності ігрового процесу.

Для роботи над читанням сольних та ансамблевих творів викладач повинен репертуар для кожного студента та ансамблю студентів підбирати із урахуванням їх виконавських та професійних можливостей. Не ставити завідомо не виконуваних задач у читанні з листа складного нового музичного тексту. Поступовість і послідовність – ось головні принципи в освоєнні навичок читання з листа. Задача педагога навчити студента зв'язному та цільному виконанню твору, а, значить, навчити пізнавати нотний текст в комплексі та взаємозв'язках мелодійного ритмічного, гармонійного змісту, фактурних особливостей. Нарешті, необхідно навчити студента освоїти та передати через плавний процес ігрових рухів художньо-музичний смисл твору.

12. Методичне забезпечення

- 12.1. Робоча програма.
- 12.2. Силабус.
- 12.3. Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів освіти.
- 12.4. Друковані матеріали.

13. Рекомендована література

Основна

1. Гладун І.М. Формування та розвиток навичок читання нот з листа на початковому етапі навчання: метод. розробка. – Луцьк, 2021. 21 с.

2. Гризоголазова Т.І. Методика формування навичок читання нотного тексту: збірник наукових праць вип.75. – Київ, 2021.23 с.
3. Кучерук В., Шиманський П. Акомпанемент та читання нот з аркуша: метод.рек. – Луцьк: Вежа друк, 2022. 12 с.
4. Ходоровський В.І. До питання виховання у студентів навичок читання нот з аркуша. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/816/1/V_Hodorovskij_KUBG.pdf (дата звернення: 09.08.2025)..
5. Ярмак Я.А. Практикум читання з аркушу: роб.прогр.навч.дисц. – Київ, 2022.

Додаткова

1. Гаценко Г.С. Особливості читання партитур вокально-інструментальних творів доби бароко: наук. журнал. вип. 5. – Київ, 2020. 8 с.
2. Литвинова Т. Розвиток навичок читання з листа у молодших класах ДМШ. *Актуалітети формальної та неформальної освіти: збірник матеріалів наукового практикуму.* – Полтава, 2024. 7 с.
3. Пароконна О.В. Читання нот з листа в класі фортепіано: метод.рекоменд. – м. Южноукраїнськ, 2020.
4. Черній В. Читання нот з листа як засіб формування професійних компетентностей музиканта: актуальні питання гум. наук вип. 84 / Житомир, 2025. 12 с.
5. Ходоровський В. Теоретичні основи формування виконавської майстерності майбутнього вчителя музики в процесі фахової підготовки: матеріали міжнарод. наук. конф. – Київ, 2014. 8 с.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Дніпропетровська обласна універсальна бібліотека – www.libr.dp.ua
2. Національна освітня платформа <https://vseosvita.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: електронні ресурси. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116>
4. Україніка наукова: національна реферативна база. URL: <https://ube.nlu.org.ua/>